CHRISTLICHE STIMME • CHRISTIAN VOICE • LA VOIX CHRETIENNE

MÜNCHEN • B 20409

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 67 ЧЕРВЕНЬ • JUNI 2015 • Nr. 11 (2919) ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ЦІЛЬ КУЛЬТУ

(з повчань Митрополита Андрея)

Нема сумніву, що культ Христової любові відповідає Його намірам. Само впровадження і розширення того культу в Католицькій Церкві свідчить про те, що сам Спаситель у тій справі особисто проявив Свою волю. Проявив передусім Своїм Духом, який у Церкві рядить і всьо провадить до незнаних нам цілей, а проявив також і в об'явленнях, даваних святим своїм угодникам. Ті видіння не є предметом віри; Церква навіть і не одобрює їх інакше, як тільки судом, що в них нема нічого противного науці Божого Об'явлення.

Христос-Відкупитель, статуя в Ріо-де-Жанейро. С-на: «Рейтер»

Церква видає також свої розпорядки независимо від яких-небудь приватних об'явлень та видінь. Буває, одначе, що Христос, з'являючись Своїм вибранцям, дає їм такі світла та науки, що призначені не тільки для них, а й для многих інших. Тим способом збуджує Христос могутні релігійні рухи, що стаються відтак і нагодою, і, почасти, причиною впровадження ріжних форм культу, ба, навіть і ріжних празників.

Так було й з культом Христової любові. Опирається він на цілому ряді знаменитих видінь великих містичних Святих від XII до XVII століть. Поминаючи тут історію культу і поодинокі видіння, звернемо лишень увагу на те, що в Церкві загально приняте, що сталося наче власністю цілої Церкви, всіх християн-католиків і про що можна дізнатися з документів церковної влади. **Продовження на 2 стор.** ►

ХГ

СВЯЩЕННА ГІБРИДНА ВІЙНА

Питання відриву українського православ'я від російського визріло. Навіть не тому, що війна – це, кажуть, не перешкода єдності православ'я (не розумію – але готова прийняти на віру quia absurdum). А тому, що «російське православ'я», виглядає, добігає кінця. Принаймні, на офіційному рівні – тобто якраз тому рівні, на якому пов'язані Російська і Українська Православні Церкви.

Не те щоб це було чимось вражаюче новим – елементи громадянської релігії ніколи не були неприродні для РПЦ. Заради «соціальної ролі» їй дозволяли існувати протягом більшої частини її історії. Не менш важливою була її символічна функція, зафіксована в популярній тріаді «православ'я-самодержавство-народність». Утім, часи змінюються. Триєдиність сьогодні стає категорією занадто складною для звиклого до медійного фаст-фуду реципієнта. А значить тут, як у голлівудському кіно, «повинен залишитися тільки один».

Я сподіваюся, це хтось записує. Адже те, що останнім часом відбувається в духовно-медійному житті Росії, мало б особливо захопити лінгвістів і соціологів. Та й релігієзнавців. А може, і найбільш натхненних богословів. У них є чудова можливість в подробицях простежити процес деформації мови – зокрема, сакральної – і народження громадянської релігії з простої підміни понять. Я сподіваюся, фахівці зможуть пояснити, як і чому поняття «православ'я», – яке, втім, вже давно використовується в якості чи не антиномії до «християнства», як чогось єретично-екуменічного чи то безрідно-космополітичного, – поступово закріпилося як саме «російське православ'я». Як воно заразилося місіонерською сверблячкою, як і чому саме «російське» православ'я набуло протекційного тону відносно всіх інших «православій» і претендує на першість.

І в той же час, як злилося «російське» і «православне» воєдино. Адже коли Російський Народний Собор запропонував вважати антиросійські виступи антиправославними і такими, що ображають почуття віруючих – це не викликало ні найменшого когнітивного дисонансу. Тобто «народність» поглинула і витіснила «православ'я» так само легко (і навіть ще легше), як «російське православ'я» поглинуло і витіснило «християнство».

А далі й за самодержавством не заіржавіло. Адже підмінити і витіснити «народ» одним його конкретним представником – виразником, втілювачем, рятівником і просто справжнім мужиком – не просто нічого не вартує, а навіть саме на язик проситься. У найвідповідніший момент на блакитні екрани вийшов фільм «Президент», в якому глава держави повністю злився і ототожнився з «народом» у його сподіваннях, перемогах, але головне, – стражданнях. Як не без жовчі зауважили деякі критики, всі трагедії епохи Путіна назвали не «трагедіями Росії» – все це були персональні страждання Владіміра Путіна. Який прийняв їх – і, ви не повірите – пережив.

Витіснення релігії цивільним культом – практика, звісно, зовсім не нова. Те ж відбувалося у фашистів і нацистів у минулому столітті. До речі, паралелей цивільних релігій фашизму з нинішніми духовними метаморфозами в РФ є незліченна кількість. Правда, як і всяке повторення історії, частка фарсу тут колосальна.

Продовження на 6 стор. ►

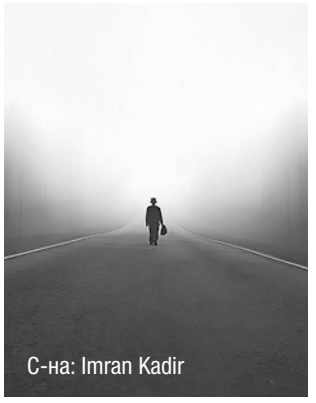

С-на: Imran Kadir

ІМПЕРІЯ ДОСІ ВМИРАЄ

Пйотр Косєвскі: Здавалося, що 1989 рік і пізніше розширення ЄС остаточно закінчили II світову війну і викликані нею розподіли в Європі.

Тімоті Снайдер: Це дещо не так. Розширення ЄС було розв'язанням проблем, які виникали не стільки після II, а ще після I світової війни. Тому, що ми досі живемо в тіні того конфлікту. Приєднання Польщі та інших держав до ЄС – це був спосіб розгорнути захисну парасольку над країнами, які були її позбавлені з 1918 року.

П. Косєвскі: Тимчасом нині виникають нові розподіли, ба, навіть конфлікт на лінії Схід-Захід.

Т. Снайдер: Так. Тут дуже важливу роль відіграє пам'ять. Війна в Україні стала можливою, оскільки – окрім іншого – Росія володіє власним варіантом пам'яті. В Росії II світова стала матеріалом культурним та символічним, яким все ще можна користуватися. Через це сьогодні відбувається розподіл пам'яті про II світову. Офіційна Москва каже так: II світова це аргумент, щоб почати нову війну, вона дає нам право вести нову війну. У той самий час Україна, Польща та декілька інших країн кажуть: ми не хочемо війни, проте вона можлива. Натомість більшість країн воліє повторювати: не хочемо війни, бо такий урок ми винесли з II світової.

П. Косєвскі: Політику Москви трактується як намагання наново переписати геополітичний порядок в цій частині Європи. Чи не так?

Т. Снайдер: Вважаю, що Росія не пропонує нового геополітичного порядку. Не пропонує також жодної ідеології. Її стратегія – це антистратегія.

Продовження на 4 стор. ►

ЦІЛЬ КУЛЬТУ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

З них ясно виходить, що Христос-Спаситель, упроваджуючи в Церкві культ Своєї безконечної любові, хотів дати людству наче останній доказ тієї любові. В часах, в яких люди у такому величезному числі почали відпадати від Христової Церкви та відрікатися науки й проводу Спасителя, хотів Христос дати людям новий великий дар з неба, виявляючи йому безцінні скарби Своєї любові. Його Серце горіло любов'ю до людей, тим вогнем, що його Христос прийшов кинути на світ і яким забажав весь світ запалити. Горів ним сам Христос, Його Серце, Його душа була так переповнена тим вогнем, що Він аж винищував, випалював те Серце та наче змушував багатства того вогню виливати чимраз обильніше на світ. Тим способом бажав Спаситель звернути увагу людей на Свою любов супроти них і так здобути їх любов, довести їх до того, щоби з довір'ям прибігали до Нього, щоб у Ньому, з Ним і через Нього віддавали Богопочитання, яке належиться безконечній Божій любові й першому та головному проявленню тої любові в Його людській любові.

ТОВЧОК ДО КУЛЬТУ ПРЕСВЯТОГО СЕРЦЯ

«Любім Бога, – казав улюблений Його ученик Йоан, – бо Він перший полюбив нас». Нема могутнішого товчка до любові, як коли дізнається любов від других. Показуючи людям те «Серце, котре так людей полюбило», хотів Христос наклонити їх до любові. Хотів людей склонити до почитання Свого Серця; хотів їх склонити до любові та навчити їх любові; хотів у їх серцях розпалити той вогонь любові, котрим Сам горів.

Запрошуючи нас до почитання Христової любові, хоче свята Церква заохотити нас до віддавання Христові любові за любов. Ось така ціль цілого цього культу: з одної сторони, маніфестація Христової любові супроти нас, а з нашої сторони – змагання принаймні відплатитися Спасителеві чимсь, що було би хоч у малій частинці достойним відповісти на почування Христа.

Щоби бодай навести головні вискази непомильного учительства Церкви, повторимо слова Пія IX в енцикліці з року 1856, якою розтягнув він празник Христового Серця на цілу Церкву. Христос бажав дати вірним якнайуспішнішу заохоту, щоб любити і любов'ю відплачуватися Серцю Того, який *«нас так полюбив і який умив наші гріхи у Своїй Крові»*. А Лев XIII в енцикліці з 28.6.1889 [р.]. пише: *«Найгорячішим бажанням нашого Спасителя є бачити, що в душах вірних родиться і росте вогонь любові, яким горить Його Серце. Тому йдім до Нього, бо Він не жадає нічого іншого від нас, як відплати за Його любов, як взаємности!»*.

Якщо наша любов має бути взаємна, себто відплатою за Христову любов, то вже те одно надає тій нашій любові знамена, про які треба завжди пам'ятати. Передусім мусимо ясно бачити безконечну віддаль, яка нас від Христа ділить. Маленька мушка в порівнанні з небесним сонцем є чимсь більшим, ніж ми в порівнанні зі сонцем Христової любові супроти нас. Через те повинна бути наша любов передусім покірна. Так як апостоли, бачучи воскресшого Христа, що витав їх так сердечно над озером, приготовляючи їм просту, а таку сердечну гостину: печену на огні рибу і кусник хліба, – не сміли Його запитати: «Ти хто єси?» – так само і наше почитання, що його віддаємо Христові, повинна передусім прикрашати така несміливість. При своїому поклоні Христовому чоловіколюб'ю не можемо забувати й на те, що в намірі самого Христа любов, що нас із Христом в'яже, має бути любов'ю приязни, себто любов'ю обосторонною. Христос хотів належати до нашої родини, щоб нас до Своєї прийняти. Будучи Богочоловіком, хотів статися чоловіком, щоб нас зробити учасниками Божої природи. Не можемо забувати й на те, що Христос випередив нас і безнастанно випереджує. Він робить зусилля, щоби до нас якнайбільше зблизитися, сходить до нашої нужди, щоб потягнути нас до Своєї слави. Це зобов'язує нас. Ми повинні, ми мусимо робити якнайбільші зусилля, щоб Йому посвятитися.

Вкінці, могутнім товчком і дороговказом поступування повинна бути для нас і думка, що любов Христа так мало признана, так часто злегковажена, так криваво зневажувана! Любов наша мусить бути любов'ю задоситьучинення за наші власні гріхи та гріхи людей.

+ Андрей Митрополит,
«Пастирські Послання»,
том III (скорочено)

З Катехизму УГКЦ

СЕРЦЕ – ОСЕРДЯ ЛЮДСЬКОЇ ОСОБИ

Святе Письмо навчає про серце як внутрішню суть людини, осередок усієї її особи. «Як у воді обличчя обличчю відповідає, так серце людини людині». Від стану серця залежить духовно-моральний стан усієї людської особи. Серцю належать не тільки почуття, а й пізнання, свідомість та інші духовні сили людини.

Серце є тим святилищем людини, де вона стоїть перед Божим обличчям. У Святому Письмі читаємо про «помисли серця», де серце становить саму суть людини, є «місцем», де людина бере на себе відповідальність, відкривається чи замикається перед Божою дією. Серце є також осідком волі. Воно приймає рішення; з нього виходять добрі та злі наміри, любов до Бога і ближнього. (747–748)

ЯК ЗАРОДЖУВАВСЯ КУЛЬТ СЕРЦЯ ХРИСТОВОГО

Культ Христової Любови у формі почитання Христового Серця зродився і розвинувся у лоні Західньої Церкви в кількох останніх сторіччях. Цей культ дав спонуку до різних набожностей і практик та до установи празника в честь Христового Серця. Він знайшов добрий ґрунт і в нашій Українській Католицькій Церкві.

ІСТОРІЯ

Від XIII століття під впливом великих містиків, як св. Вернард, св. Бонавентура, св. Ґертруда й інші, починає розвиватися у латинському обряді осібне почитання Христових Ран. Культ рани Христового боку отворив дорогу до культу Христового Серця.

Великою апостолкою цього культу стає монахиня Сестер Візиток у монастирі Паре-лє-Моніяль у Франції, св. Маргарита Марія Алякок (1647–1690), канонізована 12-го травня 1920 р. Цій побожній монахині в роках 1673–1675 більше разів появлявся Ісус Христос, показував їй Своє зранене Серце та поручав ширити набожність до Нього. І так, починає поволі розвиватися в Церкві культ Христового Серця. Папа Климент XIII у 1675 р. дозволив деяким церквам і братствам святкувати празник Христового Серця, а Пій IX у 1856 р. поширив цей празник на цілу Католицьку Церкву. Днем празника стала п'ятниця, що наступає по другій неділі від Зіслання Святого Духа. Папа Лев XIII 25 травня 1899 р. посвятив цілий світ Христовому Серцю. Св. Пій X відтак поручив ту посвяту відновляти кожного року.

Папа Лев XIII назвав почитання Христового Серця найкращим виявом релігії. Пій XI в енцикліці з 8 травня 1928 р. про це почитання каже: «В тому вияві побожности міститься цілий зміст релігії, тому й у цьому почитанні міститься теж правило досконалого життя».

Папа Пій XII в енцикліці з 15 травня 1956 р., у столітню річницю установи празника Христового Серця, дає догматичну основу цьому культові, опираючи його на Св. Письмі, науці Св. Отців та літургійних джерелах. Він уважає почитання Христового Серця найкращим ліком на недуги серця і душі модерного світу. «Де ж шукати за ліком, – каже Папа – на вид стільки лиха, що нині більше як у минулому так дуже мучить і поодиноких людей і родини і народи, а то й увесь світ? Чи можна знайти краще набоженство від почитання Пресвятого Христового Серця…?»

Продовження на 3 стор. ►

Християнська побожність працювала від віків над тим, щоб Христові Спасителеві, як Богові і як чоловікові, віддати якнайповнішу честь. Церква установляла празник по празнику, щоб відповісти тій побожності християн, та, щоб вести їх до якнайбільшої любови Христа. Природно, що й любов Христа-Чоловіка супроти людей мусіла ставатись щораз виразнішим предметом християнського культу. Вдумуючися у любов Христа, християнські душі, Церква, під проводом Св. Духа, що в ній живе й веде людські душі до пізнання і любови Бога, щораз більше усвідомлювала собі, що любов є причиною всього того, що Христос зробив для людей. Любов є поштовхом цілого його поступування. А що абстрактні, відірвані предмети, коли представлені образом, що підпадає під змисли, стаються для людей доступнішими, конкретнішими, реальнішими, а через те й ліпше зрозумілими, то почитання людської любови до Христа, а з нею і цілого внутрішнього, духовного життя Христа прибрало у вселенській Церкві вид почитання Христового Серця, як символу любови. (З декретів Львівського Архиєпархіяльного Собору, 1940 р.)

ЯК ЗАРОДЖУВАВСЯ КУЛЬТ СЕРЦЯ ХРИСТОВОГО

▼ Продовження. Початок на 2 стор.

В одній зі своїх поява Св. Маргариті Алякок Ісус Христос, показуючи своє зранене Серце, сказав: *«Ось, Серце, що так дуже полюбило людей і нічого не щадило, а навіть себе вичерпало й винищило, щоб тільки показати їм свою любов. А як відплату за те дізнаю від них тільки невдячність через їх брак пошани і їхні святокрадства, через холод і погорду, що їх вони оказують мені у Пресвятій Тайні Любови»*. Тож по бажанні самого Христа ціллю культу Його Пресвятого Серця є відплачувати Йому любов'ю за любов та надолужувати за зневаги Пресвятої Євхаристії.

До особливих форм культу Христового Серця належать: святкування празника Христового Серця, перші п'ятниці в місяці з винагородним Святим Причастям і Святими Годинами, щорічна віднова акту посвяти, посвята родини Христовому Серцю, інтронізація образу Христового Серця в родинах та нічні винагородні адорації Святих Тайн.

КУЛЬТ СЕРЦЯ В НАШІЙ ЦЕРКВІ

Богослужження нашої Східньої Церкви відзначаються глибоким культом Божої Любови і Милосердя. Відправи середи й п'ятниці повні сердечного почитання і пієтизму до хресного дерева, Христових мук, ран та його пробитого боку. Тут величаються і знаряддя Христових страждань. Тут часто згадуються муки й болі серця Пресвятої Богородиці на вид її розп'ятого Сина.

Наш Слуга Божий митрополит Андрей, великий знавець і любитель східнього обряду, у своїх пастирських листах часто говорить про Божу любов. Він так був перейнятий тією любов'ю, що не уважав, щоб почитання Божої Любови у виді Пресвятого Христового Серця було незгідне з духом і практикою нашого обряду, тому його ревно поручав. В часі Львівського Архиєпархіяльного Собору в 1940 р. він запропонував осібний декрет про Культ Христової Любови.

В культі Христового Серця бачить наш Слуга Божий Андрей великі користі для духовного життя нашого народу, і тому поручає його плекати. «В парафії, – каже він – в якій люди почитають Христа Спасителя у тій формі, чи тим способом, ціле релігійне життя починає процвітати, люди горнуться до церкви, множиться число приступаючих до Найсв. Євхаристії, поволі зникають пороки поміж людьми, в родинах настає згода й любов; родичі пізнають, яким для них скарбом є діти, діти вчаться поважати й любити родичів. З настанням культу Христового Серця усе в парафії змінюється – так, як з настанням весни ціла природа будиться до нового життя. Тому є це безсумнівним обов'язком кожного душпастиря плекати той культ у своїй родині, в християнських родинах і цілій парафії».

Празник Христового Серця прийняли Східні Католицькі Церкви сирійців, маронітів, халдейців, вірменів, мелхітів та італо-греків. Реформа наших богослужбових книг переведена Апостольською Столицею у 1940-их роках залишила в нашому часослові празник Христового Серця під назвою «Празник Найсолодшого Господа і Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, Чоловіколюбця».

У своїх обітницях, даних Св. Маргариті Алякок, Ісус Христос обіцяє почитателям свого Пресвятого Серця обильні станові ласки, зріст у святості й чеснотах, щедре благословення за життя та ласку щасливої смерти. Мільйони і мільйони душ по цілому світі в почитанні Христового Серця знайшли спокій і радість душі, зросли в любові Бога і ближнього та в практиці християнських чеснот.

Знаменна риса любови – це любити й жертвувати себе для любленого та бажати взаємної любови. Такою є і любов нашого Спасителя. «Ми любимо Бога, бо Він перший нас полюбив» – каже у своєму першому листі св. євангелист Йоан.

(З інтернетсторінки Бучацького монастиря оо. Василіян)

Думи мої...

Перший рік президента Порошенка при владі завершений. Ми все ще живемо. І ми все ще живемо в Україні. Хоча вже рік, як військові експерти нагадують нам про три години танкового ходу від кордону до Києва.

Так, бійці. Без сумніву, волонтери. Але саме про Президента підручники історії напишуть: «За президентства П. Порошенка Україна вистояла рік в боротьбі з набагато сильнішим російським агресором – незважаючи на виведені втікачами капітали і вивезену готівку, саботаж агентів ворога в Міноборони, МВС, на митниці і в МОЗ, корупцію і знищену інфраструктуру. У перший рік війни країна втрималася на межі дефолту».

Експерти, звичайно ж, напишуть інші, більш жорсткі речі. Але саму можливість написати забезпечить збільшений в двадцять разів бюджет армії, відновлення виробництва важкого озброєння і завзяте підсування і витягування тим же президентом Порошенком всього світу до лінії нашого фронту з агресором. Оскільки сам світ спокійно б перетерпів і локальну війну, і «малоросійську губернію» на місці України.

Олексій Голобуцький (з Фейсбуку)

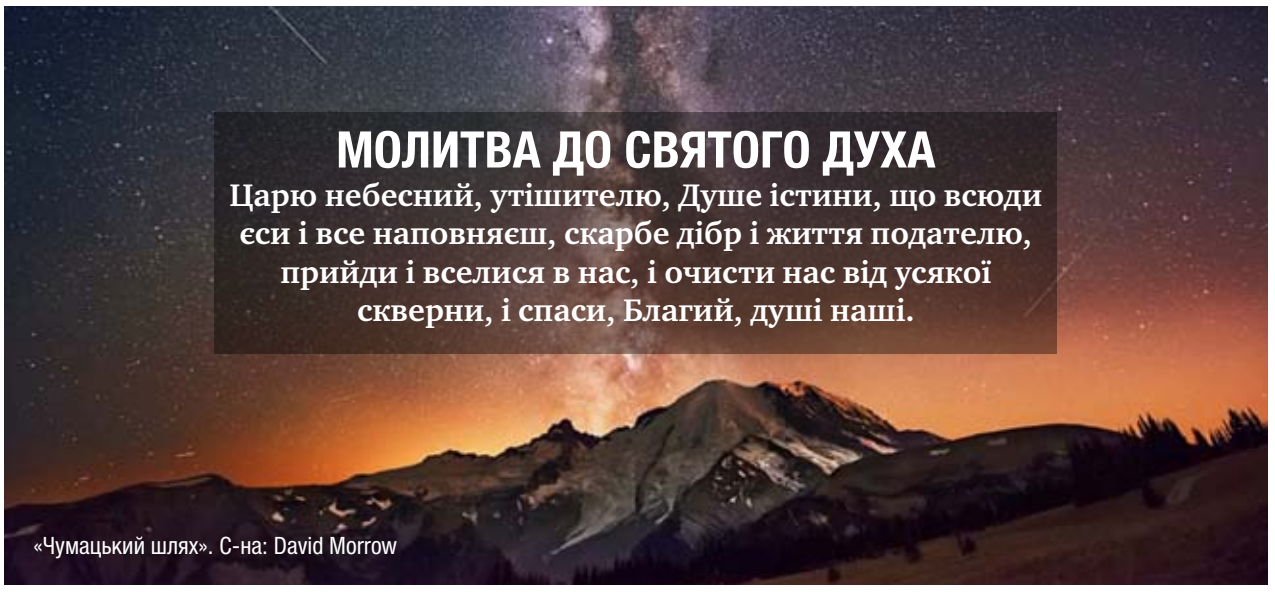

«Чумацький шлях». С-на: David Morrow

«ВІТРИНА»

Україна і США запускають неформальний геостратегічний проект «Вітрина», і призначення М. Саакашвілі на посаду керівника Одеської області з повноваженнями «віце-президента» – зайве тому підтвердження. Україна повинна докласти всіх зусиль, щоб президентський план реформ 2020 був реалізований, і Одеса обрана саме тим регіоном, з якого ми стартуємо. Чому? Південна столиця має керівника, який у своїй країні зміг знищити корупцію, яка і гальмувала реформи. Опісля він і його команда реформували всі галузі державного управління, відповідно і всю Грузію. У нього немає особистих цілей на цю посаду, у нього немає корупційних зв'язків з олігархами. Президент Порошенко саме тому ухвалив кадрове рішення, і тепер Одеса в проекті «Вітрина» має стартове значення. Україна має стати регіональним лідером, перемігши саму себе (корупцію), і опісля відірвати від впливу Кремля ті країни, які досі перебувають під гнітом Москви. (Павло Нусс, з Фейсбуку)

НОВИЙ ХРАМ В ІСПАНІЇ

В Уельві, що в Андалузії, відбулося урочисте освячення храму святих рівноапостольних Кирила та Методія. Це перша українська церква в Іспанії. У 2012 році апостольський візитатор для українців Італії та Іспанії вл. Діонісій Ляхович освятив хрест, наріжний камінь й ікону святих Кирила і Методія. «Наша Церква в діаспорі збереглася тільки тому, що ми будували свої храми. Бразилія, для прикладу, має майже двісті церков. Ясна річ, що наш храм промовляє про нашу культуру.», – наголосив владика Діонісій Ляхович. («Варіанти»)

НОВИЙ ГЛАВА УАПЦ

Предстоятелем УАПЦ став Макарій (Малетич), митрополит Львівський, керуючий Рівненською, Волинською та Таврійською єпархіями. 27 лютого, після смерті глави УАПЦ Мефодія, Макарія було обрано його місцеблюстителем. Він обіцяє зробити все для створення єдиної української Церкви. «Якщо Церкви почнуть розмовляти щиро, відверто, і це буде не на словах, може, і найближчим часом це збудеться. Я буду намагатися, обіцяю вам, щоб навести порядок між собою, об'єднатися і буду робити все можливе, щоб прийшло реальне об'єднання.» (ZN.UA, 5 канал)

ГАРНИЙ ПРИКЛАД З БАМБЕРГА

Українська греко-католицька парафія св. Миколая, що у німецькому Бамберзі, взяла під опіку родину Лицаря Небесної Сотні Володимира Наумова, повідомила VIDIA з посиланням на Благодійний Фонд «Міжнародна Асоціація Підтримки України». Раніше до діаспори неодноразово звертались з проханням узяти під опіку родини Лицарів Майдану та АТО. В. Наумов за власними переконаннями поїхав на барикади Майдану. У нього залишились дружина та двоє синів.

ДЕКОМУНІЗАЦІЯ В ДІЇ

На контрольованій Україною території Луганської області перейменують 19 населених пунктів, названих на честь діячів комуністичного режиму. Більшості з них повернуть історичні назви. Для прикладу: селище Радгоспний перейменують на Гайдамацьке, Комсомольський – Чорнолісся, Первомайськ – Попівку, Комуну – Деркулове, Червону Зорю – Козацьке, Дзержинське – Стрілецьке, Свєрдловку – Боголюбівку, тощо. (УНІАН)

Уряд Швеції, демонструючи солідарність з Україною, виділить фінансову допомогу для госпіталю в Дніпропетровську, в якому лікують поранених українських вояків. Також, збройні сили Швеції будуть проводити тренінги з медичної допомоги для збройних сил України. Про це в інтерв'ю Forbes повідомив посол Швеції в Україні Андреас фон Бекерат.

ІМПЕРІЯ ДОСІ ВМИРАЄ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Європейський Союз Росія сприймає як суперника, а відтак хоче його послабити і, врешті-решт, знищити. Немає в діях Москви якоїсь стратегії, лише тактика і нестримна імпровізація. Однак, той факт, що за діями росіян не стоїть ідеологія чи стратегія, не означає браку ефективності. Навпаки.

П. Косєвскі: Через це ЄС опинився в скрутному становищі…

Т. Снайдер: Я б навіть сказав, що це вирішальний момент для європейського проекту. Якщо європейці, чи принаймні їхні еліти, не спробують наново самоідентифікуватися, то наслідки цього занехаяння можуть бути трагічними. Можливо, ЄС перестане навіть існувати. Проте, можливим є також позитивний сценарій: виклик, перед яким опинилася Європа, може змусити її до поновного самовизначення, до відкриття нової глави. В одному не сумніваюсь: не може все лишатися таким, як є.

П. Косєвскі: Чи те, що спостерігаємо нині в Росії, не є одним з етапів розпаду імперії? Можливо, ми надто рано визнали, що розпад буде менш болючим.

Т. Снайдер: Так, ми були оптимістами. Хоча наш оптимізм мав обґрунтування, оскільки в порівнянні з розпадом французької імперії, чи британської – розпад совєтської був відносно спокійним. Споглядаючи на це з історичної перспективи – не було так погано. Хоча… Тут ключове слово «було». Розпад – це процес. Якщо розпад французької чи британської імперії продовжувався два, а може навіть три покоління, то чому в Росії все це мало б відбуватися скоріше? Тим більше, що в протилежності до Англії і Франції росіяни – це новий народ. Він не має доімперської історії. Росіяни намагаються тепер заново ідентифікувати себе національно, проте без імперії це надзвичайно складно. Чим швидше цей процес завершиться – тим краще для росіян.

Ірпінь, 2015 р., С-на Юрія Косина

П. Косєвскі: Скільки часу треба росіянам?

Т. Снайдер: Певною мірою це залежить від результату війни в Україні. У мене в цій справі доволі неочевидний погляд. Вважаю, що в цій війні програють усі, окрім китайців. Трохи американці, більше європейці, ще більше українці. Але найбільше – росіяни. Якщо ця війна продовжуватиметься – для росіян стане неможливим обґрунтовано ідентифікувати себе як нація. Мусять, отже, під якимось приводом усунутися з цієї війни або її програти. Припускаю, що в Кремлі це розуміють. Ведуть війну в Україні, оскільки не можуть собі відповісти на запитання, яким чином ідентифікувати себе як нація. Війна стає відповіддю на це запитання.

П. Косєвскі: Не знають яким чином завершити процес утворення окремої держави та народу?

Т. Снайдер: Саме так. Не забувайте – коли вмирає якась імперія, то треба мати до кого піти. Нацистська німецька імперія – адже це теж була імперія – загинула, проте німці могли піти до французів чи бельгійців і разом будувати Європейську Економічну Спільноту. Подібно було після занепаду французької імперії, навіть британської: для французів та британців таким місцем була Європа. А куди піти росіянам? Світ – це не відповідь, надто великий масштаб. Це має бути конкретна територія. Спробою відповісти на таке запитання є проект євроазійської співдружності, проте він не працює. Вважаю, що Росія має дві можливості: іти в напрямку Європи або Китаю. Вибираючи війну проти України – а певною мірою це також війна проти Європи – росіяни більш чи менш свідомо вибирають Китай. Це трагічний вибір, тому що боротьба з Європою не має сенсу.

П. Косєвскі: Віджив термін «фашизм». Росія використовує клич «боротьби з фашизмом» не лише в пропаганді, скерованій до своїх громадян, але також до Заходу. Чому?

Т. Снайдер: ІІ світова війна в Росії не має альтернативи. Це єдина подія в історії, яка об'єднує всіх росіян. В цій ситуації «фашизм» і «антифашизм», це дуже функціональні терміни. Вони дозволяють сказати: ми – хороші, решта світу – це ті погані.

Є ще інша відповідь: «фашизм» і «антифашизм» напряму пов'язані з драмою Голокосту. Росіяни пробують відтак – зазначимо, з мізерним успіхом, – налаштувати світове єврейство проти українців, називаючи їх фашистами, чи навіть нацистами. Це абсурдно і більшість осіб, які спостерігають за діями росіян, розуміють, що це маніпуляція.

Розмову надруковано в «Тиґодніку Повшехним» (Польща), переклад Романа Крика, заголовок змінено.

Тімоті Снайдер – американський історик. Професор Єльського Університету. Фахівець з історії Східної Європи та, зокрема, історії України, Польщі, Росії. Займається переважно історією XX століття. Дослідник націоналізму, тоталітаризму та Голокосту.

Революція Гідности, вони це зробили

ЮЛІЯ МАРУШЕВСЬКА, 25 РОКІВ
Під час Євромайдану: аспірантка Київського Національного Університету ім. Т. Шевченка.

Коли почався Майдан, Юлія дуже багато писала своїм друзям за кордоном, пояснюючи, що ж насправді відбувається. І потім з'явилася ідея записати все це на відео. Ролик I'm a Ukrainian переглянуло більше 8 мільйонів людей.

Я довгий час не називала своє ім'я. Тоді людей за стрічки викрадали, тож я трохи боялася. Але коли почались розстріли, і треба було говорити з журналістами – зрозуміла, що мушу назвати. Дмитро Кисельов на російському телебаченні два сюжети тому відео присвятив – і мій дідусь навіть повірив, що я шпигунка. Сказав: «Я не розумію, що ти там кажеш, але мені сусіди хату спалять». Довелося переконувати.

На Майдані люди знайшли для себе зміст життя. І це для мене найбільше досягнення і та зміна, яку я побачила у суспільстві. Бізнесмени, які до того цікавилися лише своїм прибутком, почали цікавитися державою і допомагати їй. Домогосподарки почали волонтерити. Люди знайшли новий зміст життя, і цей зміст пов'язаний із Україною. Для мене це супервідчуття.

Зараз я на останньому році аспірантури. За цей час я об'їздила десятки країн, виступаючи перед іноземною аудиторією та розповідаючи про події в Україні. Я виступала у Гарварді та Стенфорді. Мене запрошували працювати міжнародні організації та деякі українські партії. Я відмовилася. Зараз Україна найцікавіше місце в світі – нікуди не хочеться їхати, що більше бачу, то чіткіше це розумію.

Я бачу, як у молоді це викликає інтерес. Підлітки із заможних країн, котрі мріяли лише про нові айфони під подушку, завдяки Майдану і подіям в Україні, починають все переоцінювати. У них з'являються нові цінності, наприклад поняття героїзму у XXI столітті.

Україна зараз продукує нові смисли у всьому світі. Подорожуючи із країни в країну, виступаючи перед людьми, я це дуже помічаю.

(«Українська Правда»)

РЕКОЛЕКЦІЇ У ФРАНЦІЇ

З 4 по 7 травня в невеличкому французькому містечку Орсе поблизу Парижу відбулися дні духовної віднови для священиків УГКЦ з єпархії св. Володимира, які служать у Франції, Швейцарії та країнах Бенілюксу, а також для душпастирів Екзархату Німеччини і країн Скандинавії. Понад 40 священиків з 8-ми країн світу, а також правлячі архиєреї кир Борис Ґудзяк і кир Петро Крик зібралися на реколекції, які провадив кир Василь Тучапець, екзарх Харківський.

Особливістю наук Владики було поєднання текстів Святого Письма з фактами з біографії слуги Божого митрополита Андрея Шептицького. Поглибленню духовної застанови сприяла щоденна відправа божественної Літургії, а також молитва часослова. Попри поширене упередження, цього разу технічний прогрес реколекціям ніскілечки не заважав: тексти вечірні та утрені з відповідного додатку «Дивен світ» вельми зручно читалися, чи то пак, співалися, зі смартфонів, які органічно вписалися в архітектуру церкви, яка, як і увесь комплекс колишньої семінарії оо. Францішканів, де проходили реколекції, постала в 1950-х рр.

Брак аскетизму «технічного» замінив аскетизм приміщень, облаштованих у дусі 1950–60-х років минулого століття. А вельми цікава з погляду українського смаку французька кухня стала предметом численних дотепів, які розряджали сувору побутову атмосферу. Зі свого боку атмосфера природня розряджалася рясними дощами, які раз по раз змінювалися теплим літнім сонечком, яке виманювало учасників реколекцій на прогулянку доглянутим парком колишньої семінарії.

Увечері передостаннього дня духовних вправ до їх учасників навідався Його Блаженство Святослав, Глава Української Греко-Католицької Церкви. У своєму слові до отців Блаженніший поділився своїм досвідом перебування на Заході, зокрема застеріг отців перед небезпекою втрати віри та лінивством, які є наслідком матеріально забезпеченого життя та відсутністю екзистенційних викликів, як-от війна чи економічні негаразди. Відтак отці мали змогу поставити Його Блаженству запитання, відповіді на які викликали серед них жваву дискусію, яка продовжилася і після від'їзду Патріарха.

В четвер 7 травня учасники реколекцій після заключної архиєрейської літургії відслужили панахиду за всіх спочилих священиків та єпископів, які душпастирювали в Західній Європі, а відтак, після обіду, роз'їхалися, несучи до своїх домівок радість і світло від пережитої на реколекціях зустрічі з Христом та один з одним.

Для «ХГ»
о. Назарій Заторський

Хоч би якою мірою ми заглибилися в духовне, релігійне життя, на якому б із його щаблів перебували – чи на самих початках, чи вже живучи в інтенсивному молитовному ритмі – погодьмося, що цей процес – це завжди рух. Рух в напрямку до Бога. А, отже, й шлях, як втілення руху, його напрямок. Щось особливо символічне є в тому, що й сам Христос назвав себе Шляхом, Дорогою: «Я є Дорога, Правда і Життя».

ХГ

ЩО ТАКЕ ПАЛОМНИЦТВО?

Паломництво, мандрівка до святині, є ніби фізичним втіленням цього духовного шляху і руху. Її суть завжди одна – ми залишаємо все і вирушаємо в дорогу. Полишаємо все звичне і зрозуміле нам, щоденне й буденне, виправдане нашими потребами й цілями, все, що вимагає від нас багатьох зусиль, уваги й часу, і починаємо рухатися з однією особливою метою: поклонитися Богові на особливому місці Його об'явлення, яке називають святим місцем.

Людина невипадково прагне до святинь, хоче побачити їх, побути біля них, торкнутися їх. У цьому прагненні вся природа людського переживання причетності і єдності з кимсь, кого потребує її серце. Звичайно, Христос усюди доступний нам, кожної миті ми можемо звернутися до Нього з проханням і сподіванням, що будемо почутими. Але, все ж таки, особливе єднання з Ним відчуваємо тоді, коли, наприклад, опиняємося на Оливній Горі, де Він востаннє перед розп'яттям молився за нас до Отця. Святе місце своєю особливою атмосферою Божої присутності ніби допомагає нам у єднанні з Богом.

Першими в історії християнства паломниками були ті, хто незадовго після воскресіння Господа Ісуса Христа вирушав до Палестини, в Єрусалим до гробу Господнього – єдиного свідка цієї величної події, яка поклала початок нашому спасінню.

Незабаром, у часи гоніння християн, гріб Господній зрівняли з землею і встановили на ньому язичницьке капище. Але в IV ст., в епоху візантійського імператора Костянтина Великого, першого імператора-християнина, він та його мати, свята рівноапостольна Олена, буквально вкрили Палестину величними храмами, позначивши кожне важливе місце Христового перебування, найбільшими з яких були храми Різдва Христового у Вифлиємі і Воскресіння Христового – в Єрусалимі на Гробі Господньому. Тоді, до речі, і з'явилося поняття «святе місце». І саме Костянтин назвав Палестину Святою Землею – так, як ми називаємо її й тепер.

З того моменту до храму Воскресіння Христового вирушали численні мандрівники, які прагнули бодай раз у житті побувати тут. Таке паломництво відбувалося напередодні Пасхи, у Страсний Тиждень. До храму вирушала урочиста процесія людей, які за традицією несли в руках пальмові гілки – символ перемоги Христа над смертю. Як свідчить Євангеліє, саме так колись мешканці Єрусалиму вітали Ісуса, що в'їжджав до міста на осляті, виказуючи йому честь як Царю і Богу.

ПАЛОМНИК

Власне, пальмова гілка, полатині palma, і лягла в основу слова паломник (первісно – пальмовник). Так називали тих людей, хто здійснив святу мандрівку до Гробу Господнього. Пальмову гілку паломники зберігали потім ціле своє життя як справжню реліквію, священну пам'ятку своєї незабутньої подорожі.

Згодом, однак, слово паломник, паломництво стали застосовувати до всякої подорожі до святих місць. Як і святими місцями почали вважати не тільки ті, що були пов'язані зі земним життям Ісуса Христа. Під час VII вселенського собору у VIII ст., який відомий під назвою Нікейського, святі отці визнали святі місця, як і святі ікони, гідними поклоніння і вшанування. Богословська ідея цієї традиції полягає в тому, що вшановуючи святе місце, ікону, мощі святого, ми поклоняємося Першообразу – самому Христу. Тому й паломництво, куди б ми його не здійснили, виражає найголовнішу суть цієї подорожі – вшанування Божого Сина як Царя і Бога в усьому, в чому Він Себе об'явив і прославив.

ПРОЩА

Давнє українське слово проща, синонім до слова паломництво, пов'язане зі словом прощати. Наші предки справедливо вбачали в паломництві особливий молитовний подвиг, пов'язаний з покаянням та покутою. Важкий, сповнений небезпек і труднощів шлях давнього паломника до святині, ставав справжнім покутним подвигом, випробовуванням, яке якнайбільше підтверджувало щирість його християнських почуттів, жалю за скоєні гріхи, бажання спокутувати, відмолити їх – бажання бути прощеним.

І сьогодні більшість людей, що здійснили у своєму житті паломництво, прощу, свідчать про саме цей її результат, чи кажучи мовою християнства, її духовні плоди: очищення серця, зміцнення віри або навернення до віри, зцілення духовне і фізичне.

Прочани, паломники – особливі люди, яких у давнину вважали навіть блаженними через цей їхній стан просвітлення і чистоти. Процесії прочан вітають хрестами і образами, виказуючи шану цим особливим молільникам.

З певністю можна сказати, що той, хто вирушив на прощу, ніколи не повертався додому порожнім. Завжди, незважаючи на безліч варіацій людських почуттів і переживань, свідчення однакові в головному: проща змінює серце, змінює життя, тому що в ній не тільки ми прямуємо до Бога, але й Сам Господь виходить нам назустріч, як добрий батько з відомої Христової притчі, спішить назустріч своєму блудному синові – з радісними обіймами, простягаючи своїй заблуканій дитині всі свої скарби і спадок: «Все моє – твоє!».

Патріарший
Паломницький Центр УГКЦ

СВЯЩЕННА ГІБРИДНА ВІЙНА

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Візьмімо хоча би «прапор крові» – культ, який італійські фашисти передали німецьким однодумцям як ерзац культу святих реліквій. Росіяни з властивою їм гігантоманією і пристрастю до символічності свій «прапор перемоги» навіть на орбіту відправили – щоб піднести над усією Землею на славу Росії-Спасителя, як над тим розваленим Рейхстагом. Вийшло смішно (космічний корабель упав на землю не досягнувши завданої орбіти-Ред.).

Але коли фашисти з нацистами, як і більшовики, усували християнство як конкурента, оскільки пропонували свій власний пантеон і картину світлого майбутнього, то до змішування православ'я і громадянського культу в Росії доклав руку сам патріарх Московський Кірілл. Культ «Святої Русі» – по суті, той же культ предків, який втілював у своїх Зіґфрідах Третій Рейх – тут також витіснив скромну фігуру Христа-Спасителя. Характерно, наприклад, що в нинішньому «переможному» угарі Росія/СССР відкритим текстом називається «спасителем світу». Не відстали й інші атрибути культу: історія, яка «не переглядається», а отже, священна; «Народ Божий» – звісно ж, російський; підручний набір юд (наразі лідирує Київ); сили зла (фашизм, нацизм, Держдеп, укроп); «Голгофа» (в даний час – Велика Вітчизняна) і «Великдень» («Велика Перемога»). Замість хрестиків освячують і роздають георгіївські стрічки. Замість благодатного вогню – вічний, замість храмів – меморіали невідомих солдатів (аналог сонму святих). Уточнено також список святотатців: місце за ґратами пусьок, які осквернили танцями храм, зайняли тверкерші, «які опоганили» святу Малу Землю. Зв'язок між цими двома «посадками» є безпосередній, і він, як ніщо інше, демонструє метаморфозу російського православ'я, яке лишень за три роки пройшло шлях від храму до меморіалу, від релігії Христа до поклоніння геополітичній химері. От і не вір після цього казкам, в яких переможець дракона сам драконом і стає.

> Російське православ'я лишень за три роки пройшло шлях від храму до меморіалу, від релігії Христа до поклоніння геополітичній химері

Маячню «німецької величі» зупинив розгром у ІІ світовій і Нюрнберзький процес. Ми тепер можемо тільки шкодувати, що після поразки в «холодній війні» СССР не дотиснули до ревізії більшовизму, а викриття злочинів режиму так і залишилося публіцистикою, а не предметом судових розглядів – можливо, тоді про «геополітичну катастрофу» більше ніхто і не згадував би, а колишній каґебіст (пардон, «колишніх» не буває) не зміг би зайняти президентського крісла. І Патріарх не зраджував би мучеників своєї Церкви міркуваннями про те, яким «непоганим» був СССР.

Нинішнє становище керівництва РПЦ як жерців чисто цивільного культу, які надають йому саме релігійної легітимності, викликає масу питань з точки зору України. Яке відношення до «культу Росії» має УПЦ – адже це частина «російського православ'я», поглиненого «руською народністю»? Чи «нашу» частину ще поки не поглинули? Тобто з точки зору російських ліберальних християн УПЦ – це «покращений» варіант РПЦ (за аналогією до суджень російських лібералів про Україну як поліпшену версію Росії), де можна як і раніше поклонятися Христу, а не Великій Перемозі, залишаючись при цьому в рамках російської православної традиції?

Ось воно, питання «номер один» для українського православ'я – де вихід в «свою» традицію? Як провести власну, внутрішню «церковну декомунізацію»? Щоби при цьому не впасти у протилежну крайність і не підмінити «українське православ'я» власною «народністю»? Наша сакральна мова зраджує нас самих на кожному кроці. Цього року, скажімо, знову ввійшов у моду великодній слоган «Воскрес Христос – воскресне Україна». Ще кілька подібних штампів, і ми опинимося в своєму власному аналозі «Святої Русі». У цьому не буде нічого дивного – наші традиції так довго були переплетені в «єдиному неподільному російському православ'ї», що і слабкості у нас, швидше за все, однакові. Та що там православ'я, коли навіть у греко-католиків труднощі виникають – а у них з християнським універсалізмом традиційно трохи краще.

Декомунізація України, яка викликала такий резонанс у світі, повною мірою стосується сфери релігії. Можливо навіть, що саме релігії в першу чергу. Тому що декомунізація в нашому випадку – це відрив не просто від «чужої історіографії» і вихід з чужого ідеологічного поля. Це розрив з сакральним простором, який став чужим і продовжує робитися ще чужішим. На нинішньому етапі це не просто «вихід з СССР» або з «російської імперії» – це вихід з тієї «Святої Русі», яку оголосили божеством, і хто не з нею, той проти неї.

Катерина Щоткіна, РІСУ

ХГ

У ЛЬВОВІ ПОБУДУЮТЬ БІБЛІОТЕКУ УКУ

Український Католицький Університет (УКУ) розпочав будівництво бібліотеки, яка стане важливою частиною студентського містечка. Окрім того, керівництво навчального закладу обіцяє, що доступ до багатофункціональної бібліотеки матимуть усі львів'яни.

До 2025 року УКУ планує збудувати студентське містечко. Для львів'ян обіцяють відкрити значну частину його об'єктів: триярусний храм, бібліотеку, галерею, кав'ярню, їдальню і готель. Нині університет взявся за будівництво бібліотеки. «З Богом! Починаємо будувати першу за часів незалежності України бібліотеку УКУ ім. митрополита Андрея Шептицького», – йдеться на facebook-сторінці УКУ.

«Ми вирішили поєднати академічну й громадську бібліотеки. На Заході таких прецедентів поєднання майже немає, адже в розвинутих країнах і громадська, й університетська мережі бібліотек є самодостатніми. У нас, на жаль, система громадських бібліотек не функціонує, зокрема у Львові ці заклади перебувають у критичному стані. Тож хочемо від університету зробити подарунок для громади міста, відкривши перший поверх бібліотеки для широкого загалу», – зазначав раніше директор нинішньої бібліотеки УКУ Тарас Тимо.

Генеральний план Університетського містечка УКУ

Бібліотека стане однією із частин студентського містечка УКУ, що на вулиці Козельницькій. УКУ планує відкрити ряд нових бакалаврських та магістерських програм, а відтак створити простір, у якому студентам буде комфортно жити, навчатися, збагачуватися духовно й проводити вільний час.

Юлія Сабадишина, «Твоє місто»

Папи миру

КАРИБСЬКА КРИЗА (2)

СПАДЩИНА ІВАНА XXIII, ІВАНА ПАВЛА II ТА ПАПА ФРАНЦИСК

Папа Іван XXIII. С-на: thestar.com

Між 15 та 28 жовтня 1962 року світ стояв над прірвою: через Карибську Кризу, що була вершиною міжнародного напруження під час холодної війни, існувала дійсна загроза застосування ядерної зброї з усіма можливими трагічними наслідками. Протягом цих двох тижнів, затамувавши подих, світ спостерігав за розвитком подій. А розв'язку вдалося знайти, завдяки впливові, хоч це і не відразу було визнано, на той час уже вісімдесятирічного папи Ронкаллі – святого Івана XXIII.

Пригадаємо, як розвивалися тоді події. Напередодні, 14 жовтня, американський розвідувальний літак зафіксував спорудження на Кубі пускових установок для ракет середньої дальності, здатних донести ядерні боєголовки на територію США. Через кілька днів було виявлено, що 4 установки вже були діючими. Опівдні, 16 жовтня, президент США Кеннеді скликав на нараду Виконавчий Комітет Ради Національної Безпеки. Це засідання тривало 13 днів.

Спочатку про спорудження совєтських ракетних баз на Кубі було повідомлено лише 14 ключовим офіцерам. На той час не існувало жодного плану, який можна було б застосувати у випадку безпосередньої загрози. Доводилося розпочати все з нуля. Прозвучали пропозиції, починаючи від дипломатичного тиску аж до відкритої інтервенції. Відкритий напад на Кубу спричинив би негайну окупацію західного Берліну совєтськими військами, а дипломатичний шлях, у свою чергу, давав додатковий час і створював можливість совєтським інженерам добудувати ракетні бази. Серед запропонованих пропозицій було обрано блокування морських шляхів, одночасно готуючись до інтервенції.

Через кілька днів, 22 жовтня, вперше шляхом телезвернення Кеннеді поінформував громадськість про те, що відкрито існування ядерних боєголовок на Кубі та заявив, що будь-яка ядерна атака з острова вважатиметься нападом з боку СССР і одержить адекватну відповідь. Того ж дня флот США та деяких латиноамериканських союзників розпочали блокаду морських шляхів, метою якої було унеможливити подальші поставки совєтського військового спорядження.

Однак це блокування мало важливу юридичну перешкоду: у світлі міжнародного права воно означало оголошення війни, що могло викликати зворотну відповідь та призвести до ескалації протистояння. Тому, командування США оголосило про створення так званої «карантинної» зони в радіусі 800 миль від берегів Куби, заявляючи, що буде заблоковано прохід лише тих суден, які матимуть вантажі військового характеру. Якби совєтські кораблі наважилися на штурм, це б могло спричинити безпосередній збройний конфлікт між двома тогочасними світовими наддержавами.

Увесь світ затамував подих, відчуваючи загрозу ядерної війни. Між людьми почали поширюватися розмови про ядерний апокаліпсис. У багатьох містах розпочалися відповідні приготування і вправи цивільної оборони…

І саме у цей момент пролунав голос папи Івана XXIII, який не зважаючи на зайнятість, пов'язану з працями відкритого лишень кілька тижнів перед тим II Ватиканського Собору, відчув необхідність особистої участі в переговорах.

25 жовтня 1962 року перед мікрофонами Ватиканського Радіо святий Іван XXIII звернувся «до всіх людей доброї волі» з посланням французькою мовою, яке кілька годин перед тим Кеннеді та Хрущов отримали дипломатичними шляхами. Проти важких озброєнь світових потуг виступив моральний і духовний авторитет 80-річного Римського Папи…

Радіо Ватикан

Українці в Німеччині

ОДИН ХУТІР, ДЕСЯТЬ СІМЕЙ, ХТО ЗМІНИВСЯ?

Шмохтітц. Хутір біля Бауцена, що у Саксонії, з населенням у 50 мешканців. Тихий, затишний куточок у Німеччині при кордоні з Чеською Республікою. Сюди не ходять поїзди, зрідка їздять автобуси. Тут лише кілька домівок, а навколо безкраї поля та парки. Тишу порушують поодинокі автівки, що здіймають пил на єдиній вулиці.

Перші згадки про містечко сягають XII сторіччя, коли тут був прикордонний пункт т.зв. via regia; вже в XIV ст. містечко стало praedium nobilium sive equestrium, тобто лицарським доменом, і переходило від родини до родини. Опісля містечко було зруйноване під час битви з Наполеоном під Бауценом, яка залишила по собі пам'ятник жертвам. У 1925–1945 роках тут розташована священича семінарія при Майсенському єпископстві, що висвятила 95 священиків, серед яких також мученик Алойс Андріцкі. В 1992 тут відкрився освітній дім Єпископства Дрезден-Майсен.

Зазвичай життя Шмохтітца розмірене та спокійне, та його тишу 1–3 травня 2015 р. Б. наповнив голосний та дзвінкий сміх українських дітей, а також молитовний спів їхніх батьків та друзів. Адже десяток молодих сімей під проводом о. Богдана Луки, вирішили відірватися від буденних справ та присвятити два дні молитві, навчанням та часу для сім'ї. Отець Богдан, відомий своїм відкритим до дітей та молоді серцем, вирішив організувати дні духовної віднови для родин парафії св. Архистратига Михаїла, де б подружжя змогли краще пізнати одне одного та зрозуміти, що «ми різні, тому і багаті».

Саме під таким гаслом читав реколекції відомий, з-поміж іншого, організацією у 2007 році вперше в історії на східному кордоні ЄС концерту-поєднання «Європейський міст» – «Кордон 803» і подальших Європейських днів добросусідства, голова Фонду Духовної Культури Пограниччя отець Стефан Батрух. Ранішні Служби Божі, молебні до Богородиці, реколекції, а також вільний час на спілкування між сім'ями та у сім'ях – ось як провели учасники ці дні. Під час реколекцій старші діти були на навчаннях у сестри Юстини із Сестер Служебниць Непорочної Діви Марії, а молодші бігали парками під наглядом студенток Мар'яни та Олесі.

Реколекції проходили у невимушеній та доволі веселій атмосфері, у якій о. Стефан наочно пояснював різницю між чоловіками та жінками у різних сферах людської діяльності за допомогою підбірки ілюстрацій. У роботі в групах учасники ділилися досвідом, обговорювали проблеми та пізнавали свої половинки. У неділю, в останній день реколекцій, сестра Юстина, розповіла про цілі чину Непорочної Діви Марії, навела ряд прикладів з життя. Цим самим сестра примусила зрозуміти, що будь-яке життя важливе, що кожен з нас має якесь завдання, що ми не просто так народилися. Доповідь закінчилася шурхотом носовичків, адже слова сестри не змогли б не зворушити навіть найчерствіші серця.

Незабутніми залишилися в багатьох учасників світанки, коли малюки встали вдосвіта, коли нема потреби перевіряти пошту, відписувати на листи, а можна просто до сніданку прогулятися з малятами зеленим парком, чого ніколи не вдається при Vanitas vanitatum et omnia vanitas.

Для «ХГ» Остап Охрін, Дрезден

ХГ

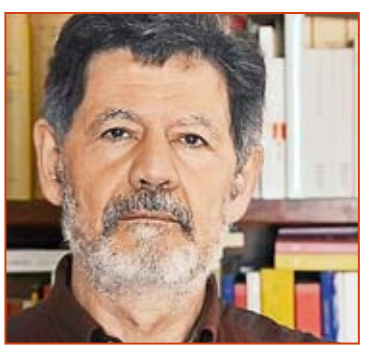

НЕ ЗНАЮЧИ ПРО ГОЛОДОМОР, КОНФЛІКТУ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА РОСІЄЮ НЕ ЗРОЗУМІТИ

В Італії вийшла книга «Україна. Забутий геноцид» відомого історика Етторе Чіннелли. У розмові з DW дослідник пояснив, чому важливо, що італійці побачать саме зараз дослідження про Голодомор в Україні. Етторе Чіннелла довгі роки викладав історію Східної Європи в університеті Пізи, а потім багато працював у Центральному Архіві Москви. Нинішня 300-сторінкова праця побудована на історичних документах п'яти країн.

Deutsche Welle: Професоре Чіннелла, коли ви вирішили написати цю книгу, чи не було у вас побоювань через високу політизацію цієї теми?

Етторе Чіннелл: Ні, навпаки, для її написання я відклав інші плани. Я вважаю цю книгу своїм громадянським обов'язком з огляду на міжнародну ситуацію. Слід донести до суспільної думки відомості про найчорнішу сторінку української історії. Про неї мали б знати усі, але фактично не знає майже ніхто.

Продовження на 8 стор. ►

НЕ ЗНАЮЧИ ПРО ГОЛОДОМОР, КОНФЛІКТУ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА РОСІЄЮ НЕ ЗРОЗУМІТИА

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

Щодо Голодомору ми маємо повну документацію, нам нічого не бракує. Однак у підручниках з історії – десять рядків про колективізацію, її жертви, голод, і це все. Треба донести до людей, що український націоналізм може здаватися наївним, навіть дратуючим, але коли українці кажуть, що якби їх не втягли в СССР, то вдалося б уникнути колосальної трагедії – вони мають рацію. Жодна інша країна не була «покарана» таким жорстоким чином, як Україна на початку 1930-х років.

DW: На вашу думку, чому інформація про Голодомор не стала загальновідомим фактом?

Е. Чіннелл: У багатьох країнах все ще жива «неосталінська» культура. Всі засуджують сталінські злочини, але не всі сталінські злочини відомі! Відомі його «чистки», «великий терор», але чому? Тому що СССР свого часу дозволив про це говорити. У той час як інші сторінки замовчувались. Якщо злочини нацистської Німеччини досконало відомі і розібрані, зі сталінізмом це зовсім не так. Сьогодні не можна добре говорити про Гітлера, про Голокост. Ніхто не скаже: «Так, він вбив мільйони євреїв, але ж вони потім отримали свою державу у Палестині, а отже це позитив». А про Сталіна щось на кшталт цього говорять і досі. Якби Гітлер виграв ту війну, їхні ролі зі Сталіним помінялися б. Ми б знали все досконально про злочини радянського режиму вже починаючи з 1945 року. І сьогодні ніхто б не міг добре говорити про Сталіна. І, можливо, був би хтось, хто стверджував би: *Так, Гітлер вчинив багато злочинів, але ж він подолав жахливий радянський комунізм, і врятував від нього європейську цивілізацію.* Сталінський та гітлерівський режими були дуже різними, але обидва є жахом. Я досі не можу визначитися, хто з них був гіршим.

DW: Ви вірите, що колись відбудеться щось на кшталт умовного «Нюрнберзького процесу» для сталінізму?

Е. Чіннелл: Ну, якщо його досі не сталося… Тим паче, зараз ми помічаємо в Росії спроби оживити сталінізм. Чому це трапляється? А тому, що Росія – це імперія. Коли ця імперія була найбільшою і найуспішнішою? За Сталіна. У Росії немає іншої ідентичності, крім імперської, тому вони опиратимуться з усіх сил, аби «не втратити Україну». Адже є міф про Київську Русь як колиску їхньої цивілізації, хоча Москва не має до того жодного стосунку. Їм доведеться шукати іншу ідентичність, а це проблема.

DW: А які процеси ви бачите у формуванні української ідентичності?

Е. Чіннелл: Вже 2003 року під час вшанування річниці Голодомору стало зрозуміло, що це нація, яка бачить цю трагедію як одну з підвалин своєї національної ідентичності. І це правильно. Приміром, єврейська ідентичність є дуже складною, але те, що об'єднує всіх євреїв – це спогади про Голокост. Як немає жодного єврея, який сказав би, що Голокост не має значення, так і жодний українець не назве Голодомор незначущою історичною деталлю. Власне, не знаючи історію Голодомору, не можна зрозуміти й нинішнього конфлікту. Адже це біль, який залишається. На мою думку, росіяни мали б попросити пробачення, рішуче засудити сталінізм, імперіалізм. Вони мали б сказати: *ви потерпали від сталінізму, нам також дісталося, давайте будемо братами. Навіщо нам окуповувати Україну? У нас своя безкрайня територія.* Але вони роблять прямо протилежне. І я вважаю, що нинішня агресія відкрила та роз'ятрила цю рану, пам'ять про Голодомор. Боюся, що буде ще гірше. Це може спровокувати реальне підняття українського націоналізму.

DW: У питанні, чи був Голодомор спрямованим саме проти українців, між українськими та російськими істориками немає згоди. Якого висновку дійшли ви?

Е. Чіннелл: Голодомор – це геноцид, у першу чергу соціальний. Мета була винищити найбільш працелюбні прошарки сільського населення. Але те, що 2/3 жертв – українці, не випадковість. Як не випадковість і знищення української інтелігенції у той же період. Сталін боявся сильних проявів національних почуттів, в Казахстані, в Україні. Є листи, в яких він говорить про *небезпеку розповсюдження українських шкіл.* А їх тоді було дуже багато, у тому числі за межами України – в Росії, на Кавказі. Тоді українська культура була дуже привабливою, і Сталіну це дуже не подобалося.

DW: Що мали б зробити Україна та країни Європейського Союзу для подолання нинішнього конфлікту?

Е. Чіннелл: Україна має стати прикладом країни, яка дійсно хоче оновлення: розбудовувати демократію, розслідувати вбивство журналіста, пояснювати реальні проблеми та потреби країни, розповсюджувати знання про свою історію. Європа нині досить мляво реагує на агресію проти України, держави завбільшки з Францію. Їй не дуже хочеться реагувати, але слід зрозуміти: для України немає дороги до інтеграції з Росією. Цьому народові, страшно покаліченому вчора і принижуваному сьогодні, не залишається іншого шляху, як інтеграція зі світом менш варварським, аніж той, від якого він потерпав. Європа зобов'язана допомогти, але й має право просити в України гарантії реальних змін, реальних реформ, прозорості, демократичності уряду. В Італії ж багато політиків закохані в російський режим та їхнього «сильного лідера». До того ж, Італія має дипломатичну традицію, яка намагається «зрозуміти всіх», у тому числі агресорів та гнобителів. Але слід йти вперед і вимагати розумнішої зовнішньої політики, тобто більш адекватного засудження агресії та порушення міжнародного права.

DW.de

ПОМЕР ЛЕОНІД ПЛЮЩ

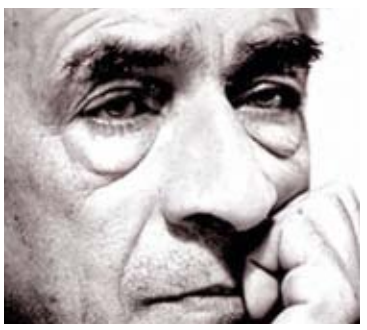

У Франції у віці 77 років помер математик, публіцист, учасник правозахисного руху в СССР Леонід Плющ.

Олесь Доній:

Одна з легенд українського дисидентського руху. Був запроторений до «психушок». Це був один з найважчих видів катувань дисидентів в СССР. Такі ж саме методи примусового утримання в «психушках» за «антирадянську діяльність та пропаганду» застосовувалися до українців Петра Григоренка та Анатоля Лупиноса.

Мені пощастило знати Леоніда Плюща особисто. На початку 1990-х років він мене зустрічав у Парижі. Сконтактував нас Leonid Finberg. Плющ справив враження ідеалістичної людини, певною мірою відірваної від зовнішнього світу. Він був філософом. Філософом і борцем водночас. Дивне поєднання, але українські дисиденти і були «диваками», тому ми їх і поважаємо, за їхню здатність випинатися з світу, який вони не сприймали. До ідеалів, які вони омріювали.

З біографії

Леонід Плющ народився в Киргизстані в 1938 році, пізніше його родина переїхала в Україну, де він закінчив механіко-математичний факультет Київського Університету. Активно займався правозахисною діяльністю, був сполучною ланкою між московськими й українськими дисидентами, публікувався в самвидаві. У 1964 році після відставки Нікіти Хрущова написав листа до ЦК КПСС з пропозиціями про демократизацію совєтської системи.

Після того, як в 1968 році Леонід Плющ направив до «Комсомольської правди» листа з різким протестом проти недостовірного висвітлення процесу над Олександром Ґінзбургом і Юрієм Галансковим, він був звільнений з Інституту Кібернетики з «вовчим квитком». Через рік він став членом Ініціативної групи із захисту прав людини в СССР.

У 1972 році Плющ був заарештований за звинуваченням в антисовєтській агітації і пропаганді з метою підриву чинного ладу і поміщений в психіатричну лікарню в Дніпропетровську. У результаті міжнародної кампанії він був звільнений і в 1976 році виїхав з СССР. Західні психіатри визнали його здоровим. Жив у Франції, з 1977 року був закордонним представником Української Гельсінської Групи. Автор книги «На карнавалі історії», монографії про Тараса Шевченка, документально-аналітичного відеофільму «Із Малоросії в Україну».

Пішов з життя ще один з тих, хто вміли наодинці протистояти системі.

(Подано за Радіо Свобода, Телеканалом 24, Фейсбуком)

З інтерв'ю Л. Плюща для журналу «Країна»

Коли йшла революція, ми з дружиною якось трималися. Хоча я став плаксивий. Весь час плакав – і від жаху, і від гордості. Це не типово для мене. Але коли почалася війна – а після російського вторгнення до Криму – це війна, – стало зрозуміло: не можна сидіти, треба їхати.

Про зміни в Україні *Вони відбувалися хвилями. У 1995–1996 роках я бачив українізацію. 2006-го – так собі. А от коли 2008-го викладав у «Могилянці», було боляче спостерігати спад. Студенти починали просякати зневірою, песимізмом і навіть цинізмом. Через те, що виробляли Тимошенко і Ющенко, люди переставали вірити, що революція була потрібна. Песимізм і апатія студентства мене вбивали. Я бачив, що весь Київ розбитий на гетто – національні, релігійні, культурницькі. Вийти з цього провінціалізму було страшною проблемою. Зараз же після Майдану утворився спільний інформаційний простір. Теперішні лідери теж робитимуть не те, що треба. Але ми вже вилікувалися від культу лідерів. Народжується громадянське суспільство. Є шанс, що цього разу остаточно виграємо. Зараз відбувається щось значно важливіше, ніж просто перехід до української мови. Це ще у Фаусті є: «Лиш той життя і волі гідний, хто б'ється день у день за них». Це важко – «день у день», дуже стомлюєшся. Але, слава Богу, в Україні вже досить багато є таких, хто готовий.*

Редакція «ХГ» висловлює щирі слова співчуття Родині Покійного. Царство Йому небесне!

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС
CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie fur katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потребі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetskyy
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на конто: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF 1 M 0 5